

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "

Helyben háshoz hozva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "

Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 szombat napok kivételével.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 2.
 A szerkesztőség hátrátok visszaszállítását
 vagy megfizetését nem vállalja.
 Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.
 Egyes szám ára 8 fillér.

Ügynöktörvény — iparvédelem.

A kereskedelmi miniszter törvénytervezetet küldött a kereskedelmi és iparkamaráknak, amely a vándoripar és ezzel kapcsolatban az ügynöki működés szabályozására vonatkozik. A törvénytervezet lényege, hogy magánfelekkel csak azok az ügynökök köthetnek üzletet, akik erre engedélyt kapnak, az engedély pedig csakis magyarországi cégek ügynökeinek adható, vagy olyan külföldi cégek ügynökeinek, amelyeknek Magyarországon fiókjuk, vagy legalább képviselőjük van.

A vásárló közönséget legjobban érdeklő része a tervezetnek az, amely arról intézkedik, hogy részletre vett árunál a részletfizetés pontos teljesítésének elmulasztásánál nem lesz az egész összeg azonnal esedékessé, illetve, hogy egy részletnek elmulasztása az egész hátralékos tartozásnak egy összegben való lefizetését nem vonhatja maga után.

Az ügynöki működés rendezése már igazán sürgősen szükséges, mert egyrészt a mai rendszer mellett éppen a magyar ipar az, amely fejlődésben a külföldi erőszakolt és sokszor nem a legtisztességszerű verseny folytán szenved, másrészt pedig az ügynöki kar reputációja is megkívánja, hogy a működésük bizonyos megszabott keretek közé állítsák és ezáltal azok az elemek, amelyek az eddigi szabadsággal visszaéltek, kiküszöböltesse.

A miniszter intenciója, amely a törvénytervezetből kiviláglik, minden tekintetben helyes. Meg kell védenünk fejlődő hazai iparunkat, első sorban pedig az osztrák iparnak nálunk való túltengését kell visszaszorítanunk. A többi külfölddel szemben az ipari beözönlés ellen ipari vámokkal vagyunk megvédve, Ausztria azonban szabadon küldheti hozzánk ipari termékeit, azokat semmiféle vám nem terheli és a fürge osztrák ügynökök azt az előnyt ki is használják a legnagyobb mértékben. Bizonyos mértékig a szabad versenynek is meg van a létjogosultsága, különösen akkor, ha egyenlően erős felek állanak szemben egymással.

Hol van azonban még a magyar ipar az osztráktól? Bizony még annyira messze, hogy ezen a téren a szabad versenyt még nem hagyhatjuk érvényesülni

Az osztrák ügynökök visszaszorítása a hazai ipar fejlődését fogja maga után vonni, mert természetes, hogy iparunk a szükségletnek megfelelően fog terjeszkedni és végre lassan abba a helyzetbe kerülünk, hogy a hazai iparcikkek nagyobb fogyasztása folytán kereskedelmi mérlegünk is kedvezőbbé lesz, mert előreláthatólag a szóban levő tervezetnek törvényerőre emelkedésével a külföld és különösen osztrák iparcikkek tetemesen csökkenni fognak.

Az adó szempontjából is helyes a tervezet, mert megszünteti azt a lehetetlen állapotot, hogy külföldi cégek az ügynökeik által nálunk elért jövedelmeik után adózatlanok maradnak, míg a hazai iparosnak le kell rónia tetemes adóját. Ha a külföldi cég fiókot állít nálunk, azt meglehet adóztatni és a létesített üzletek alapján megfelelő adó róható ki rájuk. Ma a külföldi ügynök csak aratni jár hozzánk, busás hasznát lefoglalja, de a teherviselést fullérrel sem teszi részünkre könnyebbé.

Az ügynökök működése különben általában nem mondható kifogástalannak nálunk. A miniszter maga is elismeri ezt, amidőn tervezetét a hazai ügynökök működésének szabályozására is kiterjesztette.

Áll az különösen a részletfizetés ügynökeire, akik, hogy csak mennél több árut helyezhessenek el, szívesen veszik a részletre való fizetést, sőt szívesebben, mint a készfizetést, mert az üzlet ezen módja a cégre csak előnyt, a vevőre pedig csak hátrányt jelent. Hogy pedig az ügynökök a részletfizetésre eladott áruból származó üzlet alkalmával hány-szor és mily mértékben éltek vissza, arról az a mérhetetlen számú pör tudna beszélni, amely ma is folyamatban van, különösen e csekélyebb intelligenciájú kishirtokos osztályhoz tartozók ellen.

A gépügynök, képügynök, butorügynök stb. ma már nem is szívesen látott vendége a falunak. Ezek iránt a falusi lakosság a legnagyobb mértékben bizalmatlan, mert nem egyszer jártak meg velük.

Az ügynökök, mint testület, ez ellen nem is tehettek semmit, mert maguk közül ki nem rekeszthettek senkit, lelkiismeretlen cég pedig mindig akad, amely szívesen szemet huny ügynöke vissza-

élésén, ha az neki is hasznot hoz. A kereskedelmi miniszter törvénytervezete az ügynökök szempontjából is üdvös, mert alkalmas arra, hogy a szolid alapon működő ügynökök iránti bizalom visszatérjen.

A miniszterelnök a békéről. A Gasteinban üdülő miniszterelnököt tegnap egy, a magyar fűrdővendégekből álló küldöttség kereste fel, hogy öt üdvözölje és Lukács László miniszterelnök azonnal felhasználta az alkalmat, hogy az általános politikáról nyilatkozzék.

A miniszterelnök hangsúlyozta, hogy senki sem vágyik jobban a parlamentáris békére, mint ő, csak hogy az ilyen békekötéshez két félre van szükség. De, ha mi erről beszélünk, az ellenzék és sajtója azonnal kijelenti, hogy ezzel a kormánnyal és többséggel nem tárgyal. A miniszterelnök azonban nem térhet el kitűzött céljától, hogy visszaadja az országnak a parlamentjét és reméli is, hogy az ellenzék véleménye a parlamenti munka békés helyreállítására meg fog változni és ez meg is fog történni, ha a magyarok otthon éppen úgy egymásra lelnek, mint a külföldön.

Madarassy Gábor köszönete.

A margitai kerület mandátumát a mult béten, csütörtökön vette át Madarassy Gábor államtitkár a kerület képviselője. Az egyhangú választás után a margitai járásban ismét a régi mederbe tért vissza minden. Mintha mi se történt volna, most már nem is beszélnek a lefolyt eseményről.

Madarassy Gábor tudvalevőleg nem volt ott a választáson és így nem is köszönhetette meg a megválasztását. A mulasztást most pótolja az államtitkár egy meleg hangú levélben, amit lovag Wertheimstein Alfrédhoz, mint a párt elnökéhez intézett.

A levél szövege a következő:

Budapest, 1912. augusztus 22-én.

Nagyságos Pártelnök Ur!

Tisztelt Barátom!

A margitai választókerület országgyűlési képviselőjévé történt egyhangú megválasztásomról szóló jegyzőkönyvet éppen átvéve, megragadom az alkalmat, hogy neked tisztelt Barátom, odaadó fáradozásodért, mint a kerület közönségének a megtisztelő és kitüntető bizalomért hála- és színtelen köszönetet mondjak.

Főraktár:

Nagy-Várad
 Kossuth Lajos-u.
 FEKETE SAS
 épületben.

Turul-cipő

Elsőrangú, elegáns és jutányos.

Főraktár:

Nagy-Várad
 Kossuth Lajos-u.
 FEKETE SAS
 épületben.

Biztosítatlak róla, hogy állandó törekvésem lesz teljes buzgalommal érdemessé lennem erre a bizalomra és hogy képviselői minőségemben kötelességemnek fogom tartani, hogy — amennyiben az állásommal megegyeztetőleg felkaroljam és minden tekintetben csekély erőmhöz képest előmozdítam.

Fogadd kérlek kiváló tisztelem őszinte nyilvánítását.

Madarassy Gábor.

A levél tartalmát ez uton hozza a választók tudomására a pártelnök.

A trónörökös a magyarországi hadgyakorlatokon. Arra a hírre vonatkozólag, hogy *Ferenc Ferdinánd* trónörökös eltérőleg az eddig megállapított programtól, nem vesz részt a magyarországi hadgyakorlatokon, a *Magyar Távirati Iroda* ezt a cáfolatot adta ki: *Illetékes helyről* felhatalmazást nyertünk annak kijelentésére, hogy az a hír, mintha *Ferenc Ferdinánd* főherceg nem menne el Mezőhegyesre és nem venne részt a hadgyakorlatokon, *teljesen valótlan és minden alap híján van.*

A trónörökös jelenleg a déltiroli gyakorlatokon időzik, ott van a hadügyminiszter és a vezérkari főnök is, valamint *Bardolf* ezredes, a trónörökös katonai irodájának vezetője is. A bécsi katonai irodából telefonton jelentést tettek a hírről a trónörökös rivai főhadiszállására, a honnan kijelentették, hogy a hírből egy szó sem igaz. A trónörökös augusztus 30-ig marad a tiroli gyakorlatokon, azután családjával együtt blünbachi kastélyába megy és onnan szeptember 4-én Grácba utazik, hogy a gráci hadtest gyakorlatain részt vegyen. E gyakorlatok szeptember 8-ig tartanak s azok végeztével a trónörökös a hadügyminiszterrel együtt a magyarországi hadgyakorlatokra utazik.

Az iskolalátogatók.

Miniszteri körrendelet.

A hivatalos lap mai száma közli a vallás-és közoktatási miniszter körrendeletét a tanfelügyelőségi iskolalátogatók részére kiadott szervezeti szabályzat és utasítás tárgyában, valamint az iskolalátogatók részére megállapított szervezeti szabályzatot és utasítást.

Ebből a szabályzatról kitűnik, hogy az iskolalátogatók kinevezés, vagy megbízás alapján működnek. A kinevezés a X. fizetési osztály 3. fokozatában rendszeresített állásra történik, melyből előmenetel nyílik a IX. és VIII. fizetési osztályba.

Kinevezést, illetőleg megbízást csak minden tekintetben érdemes elemi vagy polgári iskolai tanítók, esetleg gazdasági szaktanítók nyerhetnek, akik hosszabb tartamu, kitűnő szolgálatot képesek igazolni.

Megbízás az iskola jellegére való tekintet nélkül, bármely megfelelő tanítónak adható, feltéve természetesen, hogy a községi és izr. felekezeti elemi iskolai tanítót érintőleg az iskolafentartó jogosult képviselője, egyéb felekezeti iskolai tanítót illetőleg pedig az illetékes egyházi főhatóság ahhoz először hozzájárul.

A kinevezett iskolalátogató azon vármegye tanfelügyelői hivatal külső tagja, amelynek területén székhelye van. Hivatali függés, szolgálati viszony és fegyelmi eljárás tekintetében a királyi tanfelügyelői központi személyzet érvényes fegyelmi szabályok alá tartozik.

Óvaj bán a királynál. *Ischl*-ből jelentik, *Cuvaj* dr. királyi biztos ma reggel 10 órakor automobilon ideérkezett és a Bauerszállóban vett lakást. A királyi biztos déli tizenkét órakor kihallgatáson jelent meg a királynál.

A horvát bán a kihallgatás folyamán a horvát helyzetről tett jelentést. Ismertette azt a bizottságot, melyet a törvények előkészítésére alakított. Ettől a bizottságtól sokat vár a bán. Az uralkodó igen kegyesen fogadta a bán és egyidejűleg felhatalmazást adott, hogy a magyar kormányval egyetértően alkalmas időpontban tegyen előterjesztést a normális horvát helyzetnek állandó biztosítása iránt.

Biharmegye költségvetés nélkül.

Biharvármegye 1912. évi költségvetés alapja még mindig nincs rendben. A miniszter június óta még nem intézkedett a jóváhagyás iránt.

A vármegyén abban reménykedtek, hogy a felterjesztéstől számított 40 nap múlva, ha a miniszter nem intézkedik a költségvetés tárgyában, úgy azt jóváhagyottnak tekintik és a szerint fognak gazdálkodni. A miniszteriumban azonban, ugylátszik, számítottak erre, mert a 39-ik, tehát az utolsó nap megérkezett a miniszteri leirat, melyben tudja a belügyminiszter a vármegyével, hogy a költségvetés tárgyalását megkezdte és a végleges jóváhagyásig nem szabad az új költségvetés szerint gazdálkodni.

Igy a vármegyén nem tudják ma sem, hogy mihez tartsák magukat. Az új költségvetés szerint már kivetették a pótdókat, sőt már megkezdtek a behajtását is, de a befolyó pénz nem szabad felhasználni. A megyeházán naponként nagy izgalommal várják a postát. Reménykednek, hogy hátha megszánta a miniszter Biharvármegyét és leküldte a költségvetést.

Most már azonban még a türelem is elfogyott, de meg minden oldalról szorítják a vármegyét.

Az 1913. évi költségvetést is elkell készíteni a szeptemberi közgyűlésre, azonban ezt

„TISZÁNTUL“ TÁRCZÁJA.

LOURDES.

Franciából: K. K. dr.

Szürke, nedves, halálosan borús nyári délután. Lomha felhők gunnyasztanak a tenger fölött, lassan, csendesen, de szokatlanul szemtel az eső. Sehol egy hasadás, sehol egy világos pont a felhők között; vigasztalanul borult, sötétszürke az ég.

Itéletnap, ez az eső aligha áll el. A nyaralók üvegverandáin és a tengerparti szálló ablakai mögül kétségbeesetten unatkozó, ásitózó emberek bámulnak ki a szürke világba...

Egy szegény kis párisi nő hosszú, mélyseges, elkecseregett sóhajban eseng ifjú férjének:

— No György, ezt a nyaralást sem felejtjük el egyhamar. Egek, micsoda üdülés ez!

— De kedvesem, nyugodj meg. Elvégre nem az én hibám, hogy esik?

— Mennyi víz! Uram, teremtem, micsoda eső! Soha életemben nem láttam ilyen esőt!

— Már az igaz, valóságos Szahara, de — visből.

— Tudod mit, György, hagyjuk itt ezt a piszkos fészket. Menjünk máshová.

— Máshová? Hová?

— Mindegy akárhová, csak ki ebből az esőből, el ebből a nedves fészekből, mert én itt nem bírom ki tovább. Itt megfullad az ember.

— De fiam, hiszen mindenütt esik, nem csak itt. Nézd csak az újságot: »Mindenünnen újabb esőzéseket jelentenek, a folyóvizek nyugtalanító magasságot értek el. Trouvilleben a fürdővendégeknek vacog a foguk a hidegtől...«

— Elhiszem.

— »Ha az eső meg nem szűnik, ami pedig valószínűtlen...«

— Te, György! Megállj csak. Mit mondanál ahhoz? Menjünk délvidékre.

— Délvidékre? Hová?

— Csak délre, délre, minél délebbre! Oda, ahol kék az ég és ragyog a napsugár, a fényes, meleg napsugár. Ugy szomjazom, sóvárgok a napsugár után! Meghalok nélküle. Csak el ebből a szürkeségből, ebből a csunya, piszkos, szürke esőből, nem tudom nézni ezt az utálatos sok vizet! Szegény tengerészek! Brr, micsoda életük lehet a szerencsétleneknek... Víz és

mindenütt csak víz... Képzeld csak, én is majdnem tengerészhez mentem feleségül!

— Ne mondd; ezt az esetet még nem is mesélted el nekem...

— Szerencsére, te közbejöttél... No de mondd hát, ugye elviszel innét? Elmegyünk valahová délre. Ne mondd ellen György; ugye hogy elviszel innen, ugye hogy elviszel minél előbb.

— De nézd kérlek, nem kell az ilyesmit elhamarkodni. Ha legalább valami kész eszméd, valami terved volna...

— Tervem? Hát gyne volna. Van tisz is, husz is, száz is, ha kell!

— Halljunk egyet.

A nő letült a kis szalon-asztal mellé és csillogó szemmel, lázasan lapozott az utikönyvekben. Idegesen, gyorsan, félhangon beszélt.

— Nimes? Nem, ott bikaviadalokat tartanak ilyenkor... Emlékszem, elmentem egy szer... nagyon megbántam... Avignon? Kihalt fészkek... Marseilles? Ott most kolera van.

— Szó sincs róla.

— De bizony hogy az van. Egész sereg indiai hajó ácsorog most ott... Nizza? Oda csak télen megy az ember. S különben ott is

Tisztelettel van szerencsém a n. é. közönség tudomására juttatni, hogy a

„Szabadság“ kávéházat

megvettem és azt ünnepélyesen megnyitottam, a hol kitűnő tisztán kezelt saját termésű Tokaj hegyaljai boralmat nagyon jutányos árban szolgálom ki

(csak egy próba és mindenkit meg fog győzni a boraim valódisága). Naponta **Kovács István** jól szervezett zenekara játszik. A n. érd. közönség becses pártfogását kérve kiváló tisztelettel

FRANCZÓVSZKY GYÖRGY

»Szabadság« kávéház tulajdonos. Nyitva éjjel-nappal. Állandó bérkocsistállomás.

most még nem lehet, mert nem tudja senki, hogy a miniszter mit fog határozni.

Tegnap már *Frdter* Barnabás alispán is túl hosszúnak találta a miniszteri intézkedés késlekedését és felutazott Budapestre, hogy személyesen sürgesse meg a régen huzódó költségvetés ügyét.

A jegyzők kongresszusa.

Kolozsvár, aug. 27.

Körülbelül háromszáz jegyző gyűlt össze Kolozsvár városában, hogy részt vegyen a holnap megkezdődő nagygyűlésen, a melyen a jegyzői kar tarthatatlan anyagi helyzetét vitatják meg. Ma délelőtt 10 órakor *Usskai* Bálint egyesületi elnök vezetésével választmányi ülés volt a városháza tanácstermében. Az ülésen zajos jelenetek voltak.

Jászberényi Miklós főjegyző ismertette elsőnek az elnöki jelentést. Majd felolvasta a belügyminiszter leiratát a jegyzők kerelmére vonatkozólag. A miniszter udvarias formában, de határozottan elutasította a jegyzői kar fizetésjavítási kérelmét. Leiratában elmondotta, hogy a kérést vizsgálat tárgyává teszi és megkezdje az adatgyűjtést.

Nagy vihar támadt akkor, a mikor a jegyző a leirat ezen passzusába kezdett.

Az elnöknek csak nagy nehezen sikerült helyreállítani a rendet, mire folytatták a tanácskozást. Az ülés végén határozati javaslatot terjesztettek elő, a melynek értelmében a képviselőház megnyitása alkalmából küldött-ségileg keresik fel a pénzügy- és belügyminisztereket, valamint a pártok elnökeit, hogy teljesítsék a jegyzői kar kérését és ne keressék az ügy elodázásával őket az anyagi romlásba.

sok a víz... Cannes? hemzseg a tüdőba-cillustól... és ott persze megint csak vizet látok...

— Talán Biarritzba mehetnénk? — kockáztatta a férfi.

— Biarritzba? Van ott víz vagy nincs?

— Mindenesetre van, hiszen a tengerparton fekszik.

— Nahát! Semmi kedvem többé tengerpartra menni; épen elég volt ennyi a tengerből.

Hirtelen a pici kis homlokára csapott.

— Megvan! Ej micsoda érdekes eszme! Micsoda ötlet! Pompás! De kérlek György, igérd meg előre, hogy megteszed, amire kérlek. Esküdjél meg, de azonnal; esküdjél arra, ami legszentebb előttem!

— Jól van jól, no mondd csak, mi az?

— Tudod hová mehetnénk? Lourdes-ba!

A férfi megütöközve tekint rá. Aztán elmosolyodik.

— Magdus, megbolondultál? Magadnál vagy? Lourdes-ban? Ugyan, ugyan...

S három hosszú, mély szippantást tett a szivarjából s mosolyogni próbált.

— Micsoda ötlet, Magdus, micsoda ötlet!

*

Beláthatatlan, hullámzó tömeg. Ember-ember hátán nyüzsgő; zarándokok tízezrei borítják a Bazilika előtti teret és a barlanghoz vezető utat.

Mint ha kiáradt tenger nyaldosná a Gave-parti sziklabarlang évezredes alapzatát.

Es ez a tenger reng, hullámzik, zug lágyan, édesen, imádságosan...

— Magdus, nem fáradtál el még nagyon?

— Egy kicsit igen. Nem esz semmit; már

UJDONSÁGOK.

* **Rulikovszky emléke.** Ma reggel 9 órakor lesz a requiem a Szent László templomban *Rulikovszky* Kázmér halálának 63. évfordulója alkalmából. Amint már említettük, a requiemben résztvesznek az agghonvédek is, akik meleg szeretettel őrzik a volt bajtárs emlékét. Az agghonvédek itt Váradon mindössze tizen vannak s ilyen alkalommal régi honvédruhákban szoktak megjelenni.

* **A nemzetközi eucharisztikus kongresszus** befejezésül tartandó körmenet alkalmából a király kivételesen megengedte, hogy azok, akiknek tartalékos és szolgálaton kívüli katonai rangjuk van, s ezért Ó Felsőge jelenlétében egyenruhában kellene megjelenniük, a körmeneten diszmagyarban vehetnek részt. A klérus tagjait illetőleg a bécsi bizottság újból közölte, hogy celebritéért az illetékes egyházmegyei hatóságokhoz, a naponkénti 50 filléres «celebrationskarte»-ért pedig a kongresszus irodájához (Zentralkanzlei des Eucharistischen Kongresses, Wien, I. Stefansplatz 5.) kell fordulniok. Az országos Katholikus Szövetség, mint a magyar csoport középponti bizottsága a jegyek, stb. szétküldésével ismét megakadt, mert a bécsi rendezőségnek a vasuti igazolványok és a bécsi kalauz ismét kifogyott. Amint ezek megérkeznek, az expedálás folytatódik. A középponti bizottság most várja a Szent István templomi jegyek megküldését és a lakásbejelentések elintézését is, hogy azokat az érdekeltekhez továbbíthassa, illetve elhelyezsüket velük közölhesse. A jelentkezések száma meghaladta a 8000-et. Akik csak jegyet kívánnak, azok részére a jelentkezési határidő augusztus 31.

* **A Köblőgyár osztoránája.** *Köblös* Ferenc téglagyár tulajdonos engedélyt kért a várostól, hogy a gyártelepen átfolyó árokvizet a gyár céljaira felhasználhassa. A kérelemmel

tegnap foglalkoztak a városházán. Vizsgai szempontból nem találják a kérelem teljesítését lehetetlennek, csupán azt kötötték ki, hogy az árokvizet Köblös a város kivánságához képest bármikor köteles lesz a város rendelkezésére bocsátani.

* **A kofák sérelme.** A Szent László-tér aszfaltozása miatt tudvalevőleg a piaci beosztás lényeges változáson ment keresztül. Többek között ideiglenesen a kofákat a Nagypiac-térre helyezték ki. E miatt a kofák panaszt tettek a tanácsosnál. Panaszukban azt hozzák fel a kofák, hogy a Nagypiac-téren oly nagy por van, hogy az élelmi cikkek nagy része értéktelenné válik. A poros élelmi cikkek különben közegészségügyi szempontból is kifogás alá esnek. A panasszal tegnap rendkívüli tanácsülésen foglalkoztak az intézők. A tanácsülésen hosszasan foglalkoztak a kofák elhelyezésével azonban nem tudtak megállapodásra jutni, mert nem tudtak alkalmas területet kijelölni az áruk számára. Végre úgy határozott a tanács, hogy megbízzák Gerő Armin, Kőszegi József és Mayer Lászlót, hogy keressenek megfelelőbb területet a kofák részére és ott helyezték el őket. Egyidejűleg felhatalmazta a tanács a főmérnököt, hogy tegye türethetővé a vásárteret.

* **Apróbb tüzek.** Tegnap délelőtt fél 12 óra tájban Bányasor 23. szám alatt levő házban egy kémény, a sertéshizlalda mellett pedig a szemétdomb gyulladt ki. Mindkét tüzet a kivonult tűzoltóság hamar lokalizálta.

* **A kit a kócsi elgázolt.** Megirtuk tegnap, hogy *Ecsedi* Imre kisszántói kertész elragadt lovaival a Bémer-téren *Simkó* József 70 éves öreg embert elgázolta. Nevezett sérüléseibe tegnap reggel 7 órakor meghalt.

* **Talált tárgyak.** Találtak egy postatakarékpénztári könyvet, egy zöld színű rojtos nyakbavaló télikendőt, egy pár sárga lábszárvédőt, egy pár viselt sárga félcipőt és egy kulcsot. Igazolt tulajdonosok átvehetik a rendőrség földszinti 9. számú szobájában.

— Te György, mit mondasz ehhez?

— Hogy mit mondok? Tudom is én... Ide nézz!

Es hatalmas könnyecseppet törölt ki két szeméből.

— Elsírtam magam, akár egy gyermek...

— Hát bizony... én nemkülönben! — feleli a párisi nő halkán és suttogását még nagyobb megindultság rezegetti meg mint a férjét.

*

Lent az alsó kápolnában, mely a kriptát a Bazilikával összeköti, valósággal ostrom alatt állnak a gyóntatószékek.

Megzavarodva, elfogódottan néz körül egy magányos fiatal asszonyka. Körültekint: számolgatja, melyik oldalán állnak kevesebben.

Itt még tizen várnak... Az annyi, mint egy órányi várakozás... Pedig szegény asszonyka teljesen ki van már merülve... Ni, ott csak nyolcan vannak... Odasiet... de hirtelen megáll. Gyökeret ver a lába. Egy fiatal férfi áll a várakozók között a sorban... Egyenesen; keresztbe font karokkal... Lehetséges? Pedig úgy van:...

A férje!

Az ő pogány, vallástalan, felvilágosodott férje!

Odasiet hozzá.

— Lehetetlen, György, te volnál?

— Hát... hát... persze, hogy én...

— Es mit csinálsz... te... itt?!

A férfi nyugodt, nyílt komoly arccal néz a nő szemébe és halkán, de egészen világosan s minden szót meggyomva mondja:

— Látod: várom, míg rám kerül a sor...

csak kivárom a végét. Es a kis fehér ruhás párisi asszony a finom sárga cipője hegyére ágaskodva igyekszik kikukkantani a reverendák, munkászubonyok, kötények és sötét ruhák tömkelegéből; divatos kalapja messzire kiverít a kendők és fátyolok közül, mint egy élénk, kinyílt virág, amit ide vert a szeszélyes szellő.

Valahonnan messziről nyugtalan moraj terjed előbbre és előbbre. A betegek megmozdulnak hordágyaikon, mélységes hit ül a szemekben, egyre forróbb és sürgetőbb imádság fakad az ajkukról.

Hirtelen kiáltás hasítja végig a levegőt, végtelen hittel teljes, esdeklő segélykiáltás. Hiedeg borzongás fut végig az ember testén. »Jézus, gyógyítsd meg őket!« »Jézus, Dávid Fia, könyörülj rajtam!

A kanyarulatnál feltűnik az Oitáriszentség. Egyre növekvő, mélységes megindulás ömlik végig a tömegben; esdőleg tárnak a karok az élő Ostya felé, a szemek könnyekkel telve, az ajkáról hódoló, könyörgő imádság száll — így járt-kelt valaha Krisztus ott lent Judeában a nép között...

Es megint felsír ugyanaz a könyörgő, bizalommal teljes hang: »Jézus, ha akarod, meggyógyíthatasz engem!«

S egyszerre közbe egy éles, csaknem sikitó hang:

— Jézus, Jézus... mi van velem?...

Meg... meggyógyítottam... Istenem, mi ez?

Egészséges!... Magnificat!...

S felzug rá a tömeg, felelve visszhangozza, bugja-zugja az egész zarándokserg a Magnificat-ot, a hálaadó éneket, de azzal a visszadhatatlan, hatalmas ujjongással, amelyet nem felejt el senki, aki egyszer életében halálta.

* **Felgyújtották a Popescu Aurél istállóját.** Tegnap éjjel véres tűzjelző hang kongások verték fel Miklórtás pihenő lakosságát. Popescu Aurélnak az udvarán gyulladt ki az istálló. Mikor már összefutottak az emberek lángban állott az egész épület, úgy hogy menteni nem lehetett semmit. Az istálló porig égett. A tüzet csak reggelre lehetett eloltani, amikor már nem volt miből táplálkozniok a lángoknak. Az istállóban bean égett két ló. A tűz keletkezésekor az épületben tartózkodott a kocsis is, aki azonban még idejekorán kiszabadult a lángoló épületből és így semmi baja sem történt. A tűz után mindenki azt beszélt, hogy Popescu istállóját valaki bosszúból gyújtotta fel. A vizsgálatot ily irányban is vezették, azonban ennek során megállapították, hogy a tűz gondatlanságból keletkezett. A kocsis ugyanis égő cigarettával feküdt le és ettől tüzet kapott az elszórt széna s így kapott lángra az egész épület. A vigyázatlan kocsis ellen megindították az eljárást.

* **Felöklelte a bika Sárosi Miklós,** 13 éves bojtárgyerek *Ermihályfalván*, a Gencsi-uradalomban szolgált. Szombaton délután össze akarta terelni a gulyát, egy bika azonban mekironított, felöklelte s a földhöz lapította. A szerencsétlen fának a feje, a bordája betört s a lába is eltört. Súlyos sérüléseivel szülei be szállították a debreceni kórházba.

* **Popescu Aurél ügyét megfeleltették.** Már mindenki azt hitte, hogy Popescu Aurél miklórtási felfüggesztett körjegyző fejelemi ügye az alispán ítéletével befejezést nyer és a rég huzódó kínos dolog aktái ezzel végleg lezárulnak. A vármegye intéző körei is ebben a hitben voltak, mert a körjegyzőre kirótt büntetést elég súlyosnak találták az elkövetett bűn megtorlásaira. Az alispán ítéletébe azonban nem nyugodtak bele és felsőbb fórum elé viszik az ügyet. Az ítéletet ugyanis több bikácsi gazdálkodó megfellebbezte. A felebbezők ragaszkodnak hozzá, hogy Popescut elbocsássák állásából, mert nem tartják méltónak a foatos állás további betöltésére. A fejelemi ügy aktái ezzel újra tárgyalás alá kerülnek és megint hónapok fognak eltelni, míg a felsőbb fórumok is intézkednek benne. Így nincs kilátás rá, hogy ebben az évben befejezést nyerje a már több év óta huzódó ügy.

* **A hetedik hadtest próbamosztása.** Megkezdődött a hetedik hadtest egész területén az őszi gyakorlati periodus mosztosított állapotban, a próbaháborúra készen állanak a temesvári hadtesthez tartozó csapatok, tehát a nagyváradi helyőrség is. Az ezredgyakorlatok szombaton bevégeződtek és hétfőn már az összes csapatok felvonultak a királygyakorlatok színhelyére és itt folynak le a dandár, valamint a hadosztály manőverek. Már kiadásra kerültek a speciális katonai térképek, amelyek csupán az őszi nagygyakorlatok színhelyét ölelik fel s amelyeket a katonai földrajzi intézet direkt a nagygyakorlatok céljaira készített. Ezek a térképfelvételek ideális pontossággal tükrözik vissza a nagygyakorlatok színhelyét s nem éppen kulturális szempont nélkül való nyereségei az érdekelt városoknak, vármegyéknek. A nagygyakorlatok egész területe négy darab kisméretű (egy centiméter négyezer lépés) illetve 12 darab nagyméretű (egy centiméter ezer lépés) térképen van ábrázolva. A térképek tökéletes pontossággal tüntetik fel az össze-kutakat, utakat, csatornákat, használhatóságuk megjelölésével, utjelző táblákkal, táborozásra különösen alkalmas területeket. A nagygyakorlatok vonalain levő postahivatalok intézkedtek a manőver ideje alatt működő tábori posta zavartalan működése iránt. A csapatokat tudvalevően tábori posta fogja összeködni az állami posta vonalaival. A tábori posta vezetője,

aki a gyakorlat tartama alatt a vezérkarhoz tartozik, a nagyváradi posta egyik kiváló tisztviselője. Az idei nagygyakorlatoknak egyik szembeötlő ujtása: a rövidség. A nagygyakorlatok, beleértve a csapattevek felvonulását is, nem tartanak három hétig: az egyes csapatokat mindössze 18—20 napon át foglalkoztatja a manőver. A nagygyakorlatnak ez a pénzügyi taktikája milliók megtakarítását jelenti anélkül, hogy a praktikus, stratégiai eredményeket elveszítené. Elvégre három hét épp úgy elegendő a csapatok képzettségének, munkabírásának, a hadvezetőség a csapatparancsnokok rendelkező képességének elbírálására, mint a régebbi hat, hét, nyolc hét. A hadvezetőség egész sereg stratégiai ujtás bevezetését várja az idei nagygyakorlatok eredményétől. S most amikor az európai nagyhatalmak országaiban mindenütt hasonlóan nagystilű jelentőségteljes manőverek folynak, a hadseregpolitika látószögéből nézve sem lehet érdek nélkül való az idei királygyakorlatok eredménye.

* **Kávéházi hare a rendőrökkel.** A *Tiszántul* tegnapi száma részletesen megemlékezett arról a vakmerő kávéházi támadásról, amelyet egy hatalmas erejű fiatal ember: *Mónus Lajos* intézett két rendőr ellen. A rendőrség azonnal megindította ellene a legszigorubb eljárást s a tegnapi nap folyamán husz szemtanut hallgatott ki. A tanuk valamennyien megerősítik azt a tényt, hogy *Mónus* erős harcot vívott Nagy Lajos rendőrrel s a vizsgálat már eddig megállapította, hogy *Mónus* józan állapotban volt. A tanuk kihallgatása még tart, s kétségtelen, hogy eredményképpen súlyos vádat emel az ügyészség *Mónus* Lajos ellen, hatóság elleni erőszak címén. Itt jegyezzük meg, hogy a megtámadott fiatalembert nem *Cunyoginak*, hanem *Tunyogi Béli*nek hívják. *Tunyogi* tegnap levelet intézett hozzánk, amelyben közli velünk, hogy ő *Mónust* soha nem ismerte s így nem is lehetett haragosa. Ezt mi szívesen elbisszük s most már a megtámadás okának kikutatását vele együtt a rendőrségre bizzuk.

* **A főpincér aranyórája.** *Katz Adó*t csarnokkávéházbeli főpincér sikkasztás miatt tegnap feljelentést tett a rendőrségen, a kávéház tulajdonosának fia, ifj. *Weisz Ignác* ellen. A főpincér megbizta az ifju urat, hogy adja el aranyóráját. *Weisz* az órát nem adta el, hanem zálogba tette és a zálogcédulát juttatta idegen kézre. S mivel most Amerikába készül, a főpincér követelte rajta az óra árát. Persze még a zálogcédulát sem tudta átadni. A rendőrség megindította a bűnvádi eljárást.

* **Tanuljunk világnyelveket.** A Rose-rendszerű ábrázoló nyelviskolában, a mely augusztus óta *Bémer tér 1. szám* alatt működik, könnyű és élvezetes módon sajátíthatja el bárki a német, francia, angol stb nyelveket. A teljes kiképzés száz tanórából áll. Beiratkozni bármikor lehet. Tandij személyenként és óránként 1 korona 50 fillér. Nappali és esti tanfolyamok.

* **Vadász urak figyelmébe.** A közelgő vadászati évadra való tekintettel felhivom a nagyérdemű vadászközönséget, hogy fegyver és vadászati cikkek beszerzését nálam eszközölje. Óriási választékot talál itt a legelőkelőbb gyártmányú fegyverekből, a legjobb töltények egy külföldi mint belföldi lőporral készültek a legpontosabban készítve s ajánlom fegyverjavító műhelyemet, hol szakszerűen, gyorsan és pontosan eszközölök minden nemű fegyverjavítást. Ne adják fegyvereiket kontárok kezébe mert azok tönkreteszik és később többé fog kerülni annak hejreállítására. M. kir. lőporáruda Telefon 269. Tanoncok felvétetnek. **Ladányi József** puskaműves, fegyverkereskedő, Nagyvárad, Pécs.

* **Assódi Tricszti kávé és tea behozatala.** Csokoládé és Kakao áruháza. Nagyvárad, Kossuth-utca Sas-palota. **Vigyázat!** mert sok az utánzat! Jobb izlésű osaládok figyelmébe ajánlva. Különlegességeim pörkölt kávékban:

Elsőrendű	1 kiló 4— K
Mágnás keverék RR 1	4:40 .
“ “ 0—1 1	4:80 .
“ “ 00—1 1	6— .

Motor üzemű kávépörkölés és darálás, a vevő előtt történik. Kakao 10 deka 50 fillér. Eredeti franczkávé-pótlék, valódi fügekávé, valódi maczkávé gyermekeknek. Kátreiner valódi árpakávé. Összes kétszersültök Karlsbadból. A kiszolgálásnál a cég főnöke jelen van és így mindenki a legjobbat és a legolcsóbb árértékűt el. Block rendszeres beváltása. Blockjaimat az egész vonalon gyűjtik. Cukorka és csokoládé különlegességeim legjobbak, mert eredetiek. Gyógycukorkák eredeti lerakata.

* **Kossuth-utca 6.** számú ház Körös felőli oldalán 3 szoba tüdő szoba és mellék helyiségekből álló modern emeleti lakás november 1-re kiadó. Értekezhetoi Polgári Takarékpénztár részvénytársaság.

KOSSUTH-U. 2. sz. ház emeletén két szoba s mellék helyiségekből álló lakás nov. 1-re kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál.

Középiskolai

magánvizsgára-, érettségire-, javító vizsgákra egész nyáron át készülhet a **dr. Kállay-fele szemináriumban** (Budapest, IV. Kaplony-utca 5. Telefon 125—38.) Eredményei köz-tudomásulag kiválóak.

SPORT.

Támadások a NAC. ellen.

Friss viharok szele csapja meg az embert most a sportrovatokból. Sőt olyan vehemensen dul már a legújabb sportvihar, hogy hullámai nemcsak a helybeli lapok hasábjait árasztják el eleven élű, harcias cikkekkel, hanem földagadnak a nagy pesti lapokig.

Nem tartjuk helyes dolognak, hogy sportegyleteink a sajtóban folytatják azt, amit barátságosan csöndes klubüléseiken abbahagytak. Ez, ha egyideig föl is veri a népszerűséget növelő tömegek számát, előbb-utóbb keserves kiábrándulásokra adhat alkalmat.

A fűrgé NAC. ellen most legutóbb három oldalról is röpültek mérges nyilak. Régi személyes torzalkodások egyleti ellentétekké szélesedtek s az első nagy excurziót a városi tanács gyűjtőszekrénye fogta föl. Ezt az NSE. intézte a NAC. ellen. Megvádolja a NAC. ot, hogy leszcritja a sporttérről, mindenben meg rövidíti s hogy óriási felfordulást, rendetlenséget teremt a közös sporttelepen.

Mindaz terjedelmes beadványban tekszik a városi tanács előtt. Majd csak elintézik valamikor . . .

Ezt a támadást követte vasárnap reggel a szolnokiak kirohanása. «Az Ujság» football rovatában Papp Dénes máv. mérnök, a szolnoki Máv. Sportegyesület főnöke kiált kigyótbékát a NAC-ra. Valószínűleg abbéli elkésredésében, hogy nem az ő fiatal fiai vitték el az ezüst labdát, azt írja, hogy ebben a négyes küzdelemben a NAC csapata volt a leggyőzebb. Mint óriási sérelmet említi, hogy idecsalogatták őket azzal az ígérettel, hogy pesti bíró lesz és beállították a kebelbeli bíró. Fáj

neki szörnyen, hogy 700—800 koronát kéréselt «rajtnak» a NAC. A cikket azzal a naiv óhajással fejezi be, hogy báresak ezek után soha ne kapna a NAC ellentelet.

Most emiatt a MLSz-nél a NAC vezetősége följelentést tett s valószínű, hogy ezért a nyugtalanságot a jó szolnokiakat eltiltják egy-két szezonra a játéktól.

Tegnap aztán híre jött a harmadik támadásnak is. A *Sporthírlap* legutóbbi száma közli, hogy a MLSz.-hez hatalmas panaszirat érkezett, amelyben a *Nagyvárad* Sport Egyesület védelmet kér a Nagyvárad Atlétikai Club rabuliztikája ellen. A *Sporthírlap* szerint azt mondja az NSE, hogy a NAC «tisztességtelen konkurrenciája miatt keservesen tudja magát föntartani.» Kéri a szövetséget, hogy védje meg a NAC tulkapásai ellen.

Szinte hihetetlennek tetszik, hogy az NSE és a NAC. között már ennyire elmérgesedett a viszony. Hisz itt már fájdalmas anyagi érdekek megmentéséről van szó és ha ez sokáig így tart, akkor vagy az egyik, vagy a másik egyesület összeroppan. Az egyiket folyton támadják, a másik a fölszínen maradását léti... Kérdezzük a vezetőket: — nem félnek, hogy ez az ádatlan küzdelem alapján támadja meg virágzó sportéletünket? ... Hova fog ez a torzsalkodás vezetni? ... Es meddig fog tartani? Mert ez már nem nemes verseny és ez csak romlásba vezethet.

Most már aztán várhatjuk a három ítéletet. De vajjon nem volna-e célszerű és üdvös, hogy a két helybeli egyesület között fölmerült differenciák eltüntetésére mindkét egyesület delegálna egy bíróságot a saját kebléből.

Sokkal okosabban elintézhették maguk között a kérdéses pontokat, mint a városi tanács, amely zavarban lesz, nehogy az ítélettel ezt vagy amast megsértse. Vagy pedig dolgozzanak ki közös programot. De valahogyan véget kell vetni ezeknek a haszontalan vitáknak.

TANÜGY.

Beírások rendje a községi polgári fiúiskolában. Szeptember 2-án délelőtt 8—12-ig felvételi és tantervkülönbözeti vizsgálatok. Szeptember 2-án délután a magántanulók javító vizsgálatok. Szeptember 3-án a rendes tanulók javító vizsgálatok. Szeptember 4-én az első, 5-én a második, 6-án a harmadik, 7-én a negyedik osztályokba iratkozhatnak a rendes tanulók. A beírásához szükséges okmányok iskolai bizonyítvány, születési anyakönyvi kivonat és újraoltási bizonyítvány.

A kassai orsolyarendi női gazdasági tanintézetben a beírások október 1—6 napjain tartatnak meg. Fölvételnek rendes növendékekül azok, akik a polgári v. felsőbb leányiskola IV. osztályát elvégezték. Rendkívüli növendékekül való fölvételhez a betöltött tizennegyedik életév kívántatik meg. A beírás díja 10 korona. Tandij az első évben 200 korona, a másodikban 150 korona és a harmadikban 100 korona. Az internátusi fölvételre szeptember 15-ig lehet jelentkezni. Az internátusba fölvett növendékek egyrésze köll indokolás mellett fél- esetleg egész tandijmentességet nyerhet, amely ugyancsak szeptember 15-ig kérelmezhető.

Igazságszolgáltatás.

A szeptemberi esküdtbírák. Augusztus végével befejezést nyer a nyári szünet az igazságszolgáltatásban is. A szeptemberi esküdtszék megalakítására vonatkozólag tegnap tették meg a köll intézkedéseket. A sorsolás folytán szeptemberben a következők teljesítenek esküdtbírói szolgálatot.

Javorele András Székelyhid, Haraszi Sándor B.-Keresztes, Papp László Nagyvárad, Balogh József Geszt, Deák Ferenc Sarkad, Gali László Nagyszalonta, Jakabfi József Eled, Kautel József Nagyvárad, Blayer Mór Nagyszalonta, Feldmann József Komádi, Karner Vilmos Nagyvárad, Feltóti Dénes Biharpüspöki, Borbély Márton Nagyvárad, Istváfi Sándor Nagyvárad, Zahariás Jenő Nagyvárad, Böcz Kálmán Biharszentandrás, Erős Károly Jánosda, Falábu Jenő Nagyszalonta, dr. Békefi Gyula Nagyvárad, Balogh Döme Nagyvárad, Weiserschütz János Nagyvárad, Czinczár Mór Nagyszalonta, Tomján Péter Nagyvárad, Tóth Zsigmond Nagyvárad, Batori Zoltán Belényes, Tikó János Nagyvárad, Sonnenfeld Adolf Nagyvárad, Aczél Károly Nagyvárad, Puri Kálán, Tokai János, Ganz Vilmos, Gara Dániel, Barta József, Tivadar József, Oáh István, Hermann Ferenc, Tóth Kálmán, Teleki Sándor, Kovács András Nagyvárad.

TÁVIRATOK.

Lukács tervel.

Bécs, aug. 27.

(Saját tudósítónktól.) Egy előkelő bécsi lap tegnap foglalkozott a magyar politikai helyzettel és többek között Lukács terveit is ismertette. Eszerint Lukács folytatni kívánja a megkezdett harcot. A harc folytatásában azonban nincs meg a kormánypartban az egyetértés. Így Zichy nem hajlandó tovább is küzdeni. Már eddig kétszer ajánlotta fel tárcáját, azonban Tiszáéknak sikerült őt maradásra bírni. Hogy ősszel zárt sorokkal fog-e a munkapárt a küzdelembe menni, az nagyon kétséges.

A nagyilondai gyűlés.

Bécs, aug. 27.

(Saját tudósítónktól.) Mihályi Tivadar kerületében Nagyilondán ma román nemzetiségi népgyűlés volt, melyen Mihályi beszámolót tartott. A népgyűlés foglalkozott a kormány működésével. Majd igen izgatott hangon tárgyalták az új magyar görög katolikus püspökség ügyét is. Ebben a dologban felhívást fognak intézni az összes görög katolikus püspökökhöz, hogy az egyes községeknek az új püspökséghez való csatolására vonatkozó pápai rendeletet ne fogadják el.

Levagták a fejét.

Kaposvár, augusztus 27.

(Saját tud.) Pursák József testvérével egyetemben ma beállítottak Sovák Sándor lakásába, ahol Sovák testvérével tartózkodott. Pursákék ittások voltak és veszekedtek Sovákékkal. Veszekedés közben Pursák baltát kapott és azzal Sovák Sándor fejét levágta. Ez alatt testvére egy nagy késsel Sovák testvérét szurkálta össze Pursákakat letartóztatták.

Oriási tűz Konstantinápolyban.

Konstantinápoly, aug. 27.

Négy nap óta tegnap harmadszor volt nagy tűz Konstantinápolyban. A tegnapi tűz következtében száz ház, nyolcvan bolthelyiség, három nagy bazár és egy mecset égett el. A rendőrség igen sok embert letartóztatott, akik a tűz alkalmával raboltak. Azt hiszik, hogy mind a három tüzet gyújtogató banda okozta.

György herceg betegsége.

Belgrád, aug. 27.

A városban elterjedt hír szerint György herceg lelkibetegsége oly nagy mértékű, hogy a herceget tegnap egy párisi ideggyógyító szanatóriumban kellett elhelyezni.

Borzalmas szerencsétlenség.

Ungvár, augusztus 27.

(Saját tud.) Ungvárról borzalmas szerencsétlenséget jelentenek. Most építik a záhonyi hatalmas Tisza-hidat s a megáradt Tisza elsodort egy állványt. Az egész építmény összeomlott és maga alá temetett 13 munkást. Beke Dezső mérnök és két csendőr igyekezett segíteni a munkásokon. Oriási erőfeszítéssel valamennyit kihúzták. Négy halálosan, hét pedig igen súlyosan sérült meg, kettő épen menekült a hullámokból. Ungvárról különvonalat küldöttek a szerencsétlenség helyére. A sebesülteket beszállították az ungvári közpórházba s utközben Szabó András nevű munkás meghalt. Lőrinczy Jenő alispán kiutazott a helyszínre.

REGÉNYCSARNOK.

GYÖNGYVIRÁG.

IRTA USZERES ANDOR. 31

Amikor ismét csak költöni valamir, például egy csokor virágra, amit vagy a méltóságos asszony vagy édes bájos leánya tűz fel a keblére, ha jönnek a még feljebbvaló tisztek, a tábornok, altábornagy, tábornagy, tábornaszernagy, vagy a marsal, kell valami az összejövetelben.

A lovak a kincstári ugyan, de tartani kell mellettük tiszti szolgát s noha ez is a katonai létszámból kerül ki, még is csak elvár valamiképp a gazdájától.

Es mivel a magyar lóra termett, az idegen származású tisztek látják el a tisztikart tisztekkel — részben.

Hát még hogyha mindezekhez gróf is az ember!

No akkor már minden szem feléje fordul és a keresztútba vett arisztokra csak úgy vághatja ki magát a bajból, hogyha huszárosan fittyet hány neki és megoldja erszényét.

Azonban hátha erszénye sincs!

Gróf Hellebrand huszárlőhadnagy barátságát kötött Horváth Fülöppel, a bankár fiával, a tartalékos gyalogsági hadnaggyal, mert ez legalább pénzes ember volt s a baráti szivességek teljesítése iránt nem mutatkozott érzéketlennek és így két pénzfórrása volt a grófnak.

Gróf Hellebrand Eugén, az apa, sokkal nagyobb családi körben figyelmeztette fiát, hogy idejében adóssájon, mert a család többi tagja már kifárad a munkában, s maga pedig nyugá-

lomba készült vagyis nyugodalomba küldik, hogyha nem akar is abba bevonulni.

A főhadnagyok éppen jókor jöttek a meghívás.

Fülöp oda baba előterjesztette, hogy a megjelenése által nagy tisztesség éri házukat, főképen amiből nyilvánosság elé kerül, hogy neki egy főhadnagy barátja van, aki gróf is amellet és huszár.

Gróf Hellebrand Akos elegáns megjelenésű férfi volt. Sűrű termetű, csinos fekete bajusza, tüzes fekete szemű, piros arcu ember, volt, akit még kedves modora, finom társalgása is emelt és a nők kedvéncévé tett.

A háziasszony, mama, meglehetősen zavart volt, amikor a grófi vendéget fogadni kellett.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Allatkiállítás Biharon.

A biharmegyei gazdasági egyesület a lótenyésztési bizottsági elnökkel karöltve igen sikerült állatkiállítást rendezett a hó 25-én Biharon. A kiállítás ló és szarvasmarha csoportra terjedt ki. Mindkét csoportban a bemutatott állatok úgy minőségre mint mennyiségre nézve megfelelőek voltak, sőt a szarvasmarha csoportokban olyan kiváló szép példányok is akadtak, melyek bármelyik kiállítások is díszére válnak volna.

A kiállítást reggel 9 órakor nagyszámú érdeklődő közönség jelenlétében Des Echerolles Kruspér Sándor gazdasági együleti alelnök nyitotta meg tartalmas szakszerű beszéd kíséretében, mely után megalakította a bíráló bizottságokat. Lovakat bíráló bizottság Elnök: Olasz Elemér lótenyésztőbizottsági elnök, tagok Nagy Aladár kapitány, Csernetzky József, Ötömösy Sándor, Nilgész József jegyző, Weingärtner Andor. — Szarvasmarhát bíráló bizottság elnök: Rózsavölgyi László, tagok: Polyák István, Hunyadi Kálmán kir. gazdasági felügyelő, Simon János, jegyző: Zathureczky Gedeon.

A bíráló bizottságok az állatok tüzetes megvizsgálása után megállapították a díjazás eredményét, melyet Des Echerolles-Kruspér Sándor kiállítási elnök hirdetett ki.

Díjat nyert 37 kisgazda, összesen 1600 korona értékben. A díjak kiosztása után a kiállítási elnök a hatóságoknak, valamint a kiállítóknak mondott köszönetet az érdeklődésükért s a kiállítást berekesztette, mire a gazdaközönség nevében Molnár Antal hitelszövetkezeti könyvelő mondott köszönetet a gazdasági egyesületnek a kiállítás rendezéséért, valamint a bírálóbizottságoknak a fáradságos munka teljesítéséért.

A kiállítást állandóan nagyszámú közönség nézte végig, melyet a járás népszerű főszolgabírája, Nagy Márton is nagy érdeklődéssel tekintett meg.

Gabona üzlet.

Budapesten

O-árakban kevés üzlet fordul elő. A malok mintán nagy liszt készlettel rendelkeznek, nem szívesen vásárolnak. Új árban viszont az eladók tartózkodók. Az árfolyamok többé-kevésbé javultak.

Határidők sárlata:

Áprilisi buza 1913.	—	—	—	11.79
Októberi buza	—	—	—	11.42
Októberi rozs	—	—	—	9.37

Októberi zab	—	—	—	9.73
Aug. tengeri	—	—	—	9.11
Szept. tengeri	—	—	—	9.01
Májusi tengeri (1913)	—	—	—	7.50

Nagyváradon.

A gabonatözsden tegnap kisai élénkebb volt a hangulat. Bácskai rossz hírekre a buza határidő árfolyama 5 fillérrel emelkedett. Kész áru változatlan.

Árak:

Buza	—	—	—	11.53—11.38
Rozs	—	—	—	9.37—9.31
Árpa	—	—	—	10.—10.20
Zab	—	—	—	9.37—9.38
Tengeri	—	—	—	9.01—8.61

Budapesti értéktözsde.

Magyar Általános Hitelbank nagyváradi fiókjának távirati jelentése.

Magyar hitelrészvény	—	—	—	860.—
Oszták hitelrészvény	—	—	—	654.—
Salgótarjáni köszén	—	—	—	778.—
Jelzálogbank	—	—	—	462.25
Leszámitoló és pénzváltó	—	—	—	558.50
Közuti vasut	—	—	—	765.50
Oszták államvasut részvény	—	—	—	721.—
Városi vasut	—	—	—	412.—

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Fürdői menetrend.

NAGYVÁRAD—PÜSPÖKFÜRDŐ.

	reggel	d. e.	d. u.	d. u.	este
Nagyvárad ind.	7 49	9 50	2 19	4 39	8 10
V.-Velece >	7 59	10 00	2 29	4 49	8 20
Rontó >	8 16	10 16	2 46	5 06	8 44
Püspökfürdő érk.	8 21	10 21	2 51	5 11	8 49

PÜSPÖKFÜRDŐ—NAGYVÁRAD.

Püspökfürdő ind.	8 59	10 59	3 29	7 11	9 29
Rontó >	9 04	11 04	3 34	7 16	9 34
V.-Velece >	9 17	11 19	3 47	7 31	9 47
Nagyvárad érk.	9 27	11 29	3 57	7 41	9 57

NAGYVÁRAD—FÉLIX-FÜRDŐ.

	d. e.	d. e.	d. e.	d. u.	este
Nagyvárad ind.	8 00	10 01	2 30	4 50	8 31
V.-Velece >	8 10	10 10	2 40	5 00	8 41
Rontó >	8 26	10 26	2 56	5 16	8 56
Félix-fürdő érk.	8 33	10 33	3 03	5 23	9 03

FÉLIX-FÜRDŐ—NAGYVÁRAD.

Félix-fürdő ind.	8 40	10 39	3 10	6 50	9 10
Rontó >	8 47	10 46	3 17	7 08	9 17
V.-Velece >	9 00	10 59	3 30	7 20	9 30
Nagyvárad érk.	9 10	11 09	3 40	7 30	9 40

* Csak bezárólag szeptember 15-ig közlekedik.

DEUTSCH SIMON

MŰBÚTOR-ASZTALOS
NAGYVÁRAD, ŐR-UTCA 6.

Ajánlja saját készítményű hálószoba-, ebédlő-, előszoba- és konyha modern kivitelű berendezéseit, melyekből háló- és ebédlő-szoba állandóan nagy raktár. Javítások jutányos árban. Költségvetés díjtalan. Levelekre válasz. Meghívásra azonnal jövök.

HRITZ ANTAL

cukrászdája Nagyvárad, Széles-utca
BALOGH-féle házban.

Elfogadok minden alkalomra cukrász sütemények (különlegességek) elkészítését jutányos árban, ugyszintén kapható naponta kitűnő minőségű fagyalt és jegeskávés is. Megrendeléseket házhoz szállítok.

TELEFON 12-67.

LENGYEL JÓZSEF

épület- és díszmű-bádogos, vízvezeték-, fürdőszoba- és szagtalan angol klozet berendező

elfogad

házak, tornyok, kastélyok

állandó jókarban tartását

Költségvetéssel úgy helyben, mint vidékre díjtalanul szolgál.

Bádogos és szerelő-telep:

Beöthy Ödön-utca 78. sz.

Helyi és vidéki telefon 338 szám.

Oltott mész

Bükkfa parkett, cementáru, cserép, fedéllemez, gipsz, nád, csatornázás, aszfaltozás stb.

Rondor Dezső

Nagyvárad, Nagypiac-tér 1. Telefon 969.

Kincset ér

a TORDY-féle

Hollandi 3 király tea, mivel nemcsak hashajtó, hanem egyúttal étvágyjavító, gyomortisztító, emésztést elősegítő, bélműködést szabályozó, nemkülönben a legmakacsabb gyomor bajon is segít. Csomagja (kbl. 10—12-szeri használatra) 30 fillér.

Minden gyógyszertárban kapható.

Használt, de teljesen jókarban levő

22 darab ökörszekér

egyenként is eladó.

Felvilágosítást nyújt a «Biharmegyei Gazdák Áru- és Hitelintézete Részvénytársaság» Nagypiac-tér, Andrányi ház.

Ungváry és Tokai

Bankbizományi birtokvásárlási, eladási és erdő becslési irodája

RAKÓCZI-UT 10. SZÁM.

Helyi és vidéki telefonszám 725.

Hallatlan olcsó árban
szállít!

Nemes Károly

épület- és műbútor-asztalos
N.-Várad, Beöthy Ödön-utca 47.

Ebédlő-,
háló-,
konyha-,
cseléd- és
előszoba

berendezéseket. Író-asztalok igen
jutányosan kaphatók.

Épület munkákra
költségvetés díjtalan.

Levelekre válasz.

Szalonna, prima,
pörkölt, nehéz áru leg-
jutányosabban kapható.
Mindennemű termények
vétele és eladása.

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank
és Központi Takarékpénztár Részv.-társ.
áruosztály.

Teleky-utca 3-ik szám, Telefon 172.

Van szerencsém értesíteni a nagyér-
demű közönséget, hogy

autogén hegesztésre

berendezkedtem. Elvállalok öntött vas,
kovácsolt vas, réz és minden-
nemű törtrészek forrasztását.

Készítek malomberendezést, henger
rovátkolást, vizitartányokat, itató vájúkat,
javítok fesszűrőket (manometer), kölcsön
adok körszivattyukat jutányos napidij
mellett. Szíves pártfogást kér:

Tisztelettel

Schopper György veje

Rohoska Pál,

gépjavító műhelye,

Nagyvárad, Sáncz-utca, 22 sz.

„Varázsfuvola.”

Bárki egy óra alatt meg-
tanulhat rajta játszani.
A „Varázsfuvola” rend-
kívül kellemes, 20 acél
trombitahanggal és 4
erős bőgővel van ellátva.
Diszes kivitelben, kotta-
füzettel, dalokkal, tokkal,
ajándékkal együtt csak
4 korona.

Csakis Vágner „Hang-
szer-Király” ország-
szerte elismert legol-
csóbb hangszerárúházá-
ban kapható. Budapest, József-körút 15. — Gyors-
javító műhely. — Kérjen fényképes hangszerárjegyzéket.

2—3 középiskolát végzett flu

nyomdász tanulónak

felvétetik

Szent László-nyomda
R.-T.-nál.

Telefon 10-87.

Telefon 10-87.

A LEGMODERNEBB BÚTOROKAT

készíti

Kovács Zsigmond

műasztalos

Szacsvey-u. 70. sz.

Géperőre berendezve.

Telefon vagy levelezőlap hívásra azonnal
megjelenek.

Terv és költségvetés díjtalan.

Sarkady és Szánthó

TORONYÓRA GYÁRA

Nagyvárad, Damjanits-utca 30.

Ajánlja 1 héttben egy-
szer felhuzandó és 1
napban egyszer felhu-
zandó toronyórát
„szegecs” és „szabad-
lengésű” járattal, réz
kerekekkel. Olcsó árak.

TÖBBÉVI JÓTÁLLÁS.

Villanyerő
berendezés.

Arjegyzék kívánatra.

Saját ház.

Küzdjünk a drágaság ellen!

Vásároljunk a Teszler-féle posztó-kereskedésben, mert ott egy teljes öltönynek való valódi angol
kelmét kapunk már 20 koronától kezdve. Ugyanott egy teljes finom hozzávaló 7 korona. Egyszer-
smind gondoskodva van jó szabóval, melynek munkadíja öltönyönként 26 korona, tehát egy komplett
öltöny kerül 53 koronába, amely a szabó üzletekben 100, legjobb esetben 90 koronáért kapható. Kérem
a nagyrebecsült vevőközönséget, hogy ezen óriási megtakarítást ne mulassza el, ameddig a készlet tart.

Tisztelettel

Schwarz Kálmán és Teszler Simon.

Az üzlethelyiség nov. 1-ére kiadó.

A berendezés eladó.

PÜSPÖK-FÜRDŐ.

Állandóan tiszta vizü uszoda.
 Elsőrendü magyar konyha, valódi hegyi borok. Naponta frissen csapolt elsőrendü kőbányai „Polgári sör“. A vendégeket Dankó Kálmán szegedi zenekara szórakoztatja.
 Mérsékelt áru kényelmes szobák. Minél számosabb látogatást kér:

DANCS ISTVÁN
 bérő.

Nagyvárad város VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Ertesítjük a t. közönséget, hogy a
Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzólámpák nagy raktára **legolcsóbb áron** a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Költségvetésük ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világi-
 tási és erőátviteli berendezé-
 sek felszerelését.

Csillárok.

izzólámpák

állandóan nagy választékban kap-
 hatók.

Villamos motorok

1/4 lóerőtől minden nagyságban.

Rőszerelő telefonja 55. sz.

A Biharmegyei Gazdák Áru és Hitelintézete rt.
 Nagyvárad, Nagypiac-tér, Andrányi-ház.
 Befizetett alaptőke: 1,000.000 korona

Elfogad takarékbetéteket, ha azok állandók 5%-os kamatoztatásra, továbbá folyószámlai betéteket is elfogad.

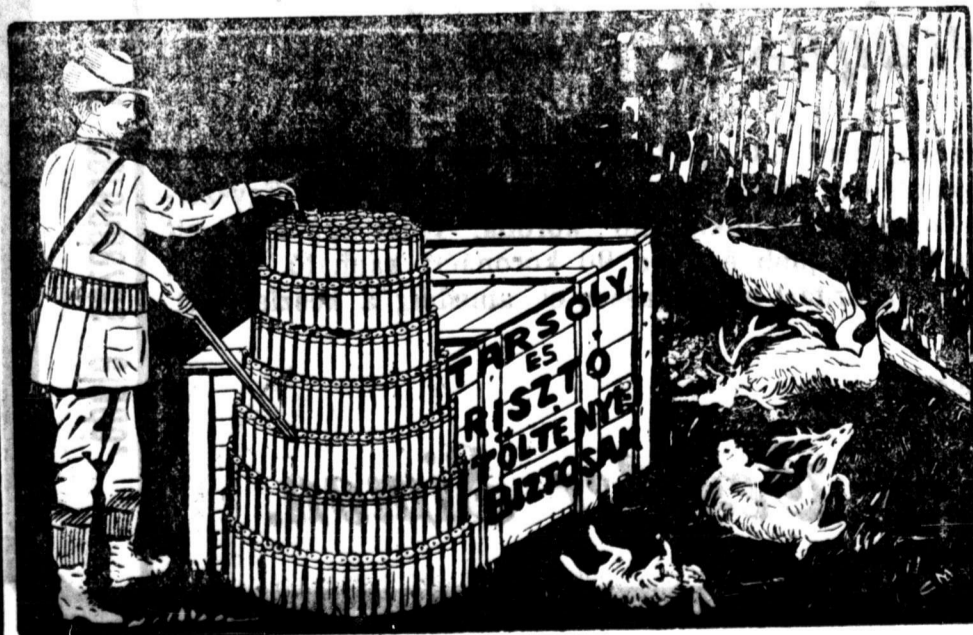
A betétkamatadót az intézet fizeti.

Folyószámla hitelt nyújt legkedvezőbb feltételek mellett.

Leszámitol váltókat a legelnyösebb kamattal, továbbá üzletkezelő, kereskedők és iparosok részére és vállalkozók mindenféle bankszerű beszedésekkel (incassó) olcsó díj mellett.

Előlegget nyújt értékpapírokra, termékekre és árukra; kölcsönöket is előnyös törlesztés mellett.

Jelzálog és törlesztéses kölcsönöket folyósít hazákra és földbirtokokra

M. kir. lőpor-áruda
Vadászfegyverek
Revolverek
 Vadászati felszerelések
 Eredeti Valtersdorfi töltények
TARSOLY és RISZTÓ

különlegességek vaskereskedésében

Nagyvárad, Rákóczi-ut.

Telefon 390.

Telefon 390.